Meddelande om förekomsten af Ancylos-grus på Öland

Gerhard Holm

To cite this article: Gerhard Holm (1888) Meddelande om förekomsten af Ancylos-grus på Öland, Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar, 10:5, 364-365, DOI: [10.1080/11035898809444215](https://doi.org/10.1080/11035898809444215)

To link to this article: <http://dx.doi.org/10.1080/11035898809444215>

Published online: 06 Jan 2010.

Submit your article to this journal [↗](#)

Article views: 3

View related articles [↗](#)

Meddelande om förekomsten af *Ancylus*-grus på Öland.

Af

GERHARD HOLM.

MUNTHES fynd på Gotland af *Ancylus*-aflagringar,¹⁾ öfverensstämmande med de redan 1867 af FRIEDR. SCHMIDT från Ehstland och Ösel beskrifna, gjorde förekomsten af sådana äfven på Öland i hög grad sannolik. Det var derföre som jag vid några öfversigtsresor inom Ölands-delen af kartbladet »Mönsterås», hvarå Sveriges Geologiska Undersöknings fältarbeten i Maj månad innevarande år togo sin början, föresatte mig att särskildt eftersöka grusvallar med *Ancylus* derstädes. Detta med den framgång, att jag redan dagen efter min ankomst till Öland, eller den 24 Maj, lyckades finna typiskt *Ancylus*-grus, innehållande, förutom *Ancylus fluviatilis*, arter af släktena *Limnæa*, *Planorbis* och *Pisidium*, vid Kalleguta by, belägen i Köpings socken ungefär 1 mil NO om Borgholm. Grusaflagringen bildar derstädes en låg vall, intagande ett fullkomligt fritt läge, samt utgörande en af de högsta punkterna af trakten. Såsom jag ett par dagar senare fann, förekommer visserligen något N om Kalleguta, mellan Hässleby och St. Dalby, några ännu högre punkter, men äfven dessa utgöras af en grusvall med *Ancylus*. *Ancylus*-gruset vid Kalleguta öfverensstämmer till sin beskaffenhet fullständigt med detsamma i Ehstland, och utgöres af ett väl skiktadt, medelgroft till fint, luckert och löst grus, innehållande sandiga skikt. Liksom i Ehstland träffas snäckorna inbäddade i den luckra, lösa sanden, som

¹⁾ MÜNTHE, H. Om Postglaciala aflagringar med *Ancylus fluviatilis* på Gotland. Öfvers. K. Vet. Akad. Förh. 1887, N:o 10, sid. 719.

fyller rummen mellan småstenarne. Fyndortens höjd öfver hafsytan kan jag nu ej bestämdt uppgifva, men torde denna ej vara så obetydlig, med säkerhet öfverstigande 100 fot. Förekomsten af *Ancylus*grus äfven på Öland är alltså fastställd.

Till en närmare redogörelse för *Ancylus*-aflagringarna inom Ölands-delen af bladet »Mönsterås» hoppas jag efter afslutad undersökning få tillfälle återkomma. Endast beträffande förhållandet mellan *Ancylus*-gruset och strandgrus med nutida Östersjö-musslor vill jag här tillägga ett par ord. Vid Köpings kyrka finnes ett större grustag. Längst ned i botten af detta förekommer ett löst, luckert, sandigt grus, sparsamt innehållande fragment af en liten *Limnæa*. Fast jag ännu ej lyckats finna *Ancylus* i detsamma, råder intet tvifvel om, att ifrågavarande grusbildning tillhör *Ancylus*-gruset. Det öfverlagras af ett mycket groft strandgrus, innehållande bitar af *Cardium edule*.